

LBRIS

We know
books

MIHAELA ALBU

(Coordonator)

Corina Apostoleanu

Anastasia Dumitru

Rodica Păvălan

Amelia Stănescu

Sebastian Doreanu

Dana Militaru

Daniel Florin Predoiu

Camelia Zăbavă

SCRIITORI ȘI
JURNALIȘTI DOBROGENI
ÎN *EXILUL CREATOR*
(Dicționar. Antologie)

E I K O N

București, 2026

DUMITRU BACU

1925 (Gramaticova, Macedonia-Grecia)–1997 (Paris)

Dumitru Bacu s-a născut în 14 februarie 1925, în localitatea macedoneană Gramaticova și a decedat în 9 octombrie 1997, în Paris.

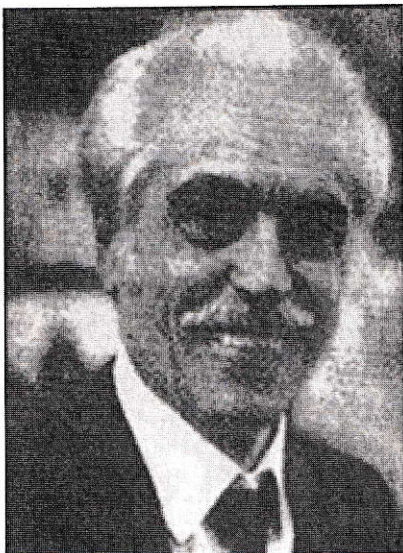
A urmat școala primară (românească) în satul natal, apoi a continuat studiile – de asemenea românești – în Grabena și Tesalonic. A ajuns apoi în România, definitivându-și studiile la liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța, unde a susținut bacalaureatul.

S-a înscris apoi la Politehnica bucureșteană, dar în 1949, împreună cu un grup de studenți dobrogeni și macedoneni, a fost arestat, trecând prin mai multe închisori: Timișoara, Jilava, Gherla, Canal, Constanța, Pitești, Aiud și București.

În 1958, după ce fusese eliberat, a reușit să plece, împreună cu soția, în Grecia și apoi în Franța, stabilindu-se în Paris. Aici, va lucra în imprimeria lui Ioan Cușa, contribuind la tipărirea cărților unor alți exilați români.

Scrieri:

La Madrid a publicat, în Colecția „Decoromania”, două volume de versuri: *Aiud* (1961) și *Ofranda* (1963), culegere de poezii din închisori, apoi volumul *Pitești – centru de reeducare studențească* (1963, Madrid; 1971, în engleză: la Ed. Englewood, CO, 1989, Cuvântul Românesc, Hamilton). Alte volume: *Acolo șezum și plânsem* (1964), *Cântiti tra niagarsiri – Cântece de neuitat* (1996, București, Editura Fundației Culturale Aromâne „Dimândarea Părintească”, îngrijit și postfațat de Hristu Căndroveau.)

Va colabora totodată la revistele din exil: *Vatra*, *Cuvântul Românesc*, susținând la această din urmă publicație, împreună cu Zahu Pană, rubrica „Fara Armânească”.

Dumitru Bacu va trece la cele veșnice în ziua de 9 octombrie 1997, la vârsta de 72 de ani, pe când se afla la Paris. Slujba de înmormântare a fost săvârșită în ziua de 15 octombrie, în Biserica Sfântul Ștefan, iar înmormântarea a fost în Cimitirul Evry.

(v. <https://www.crestinortodox.ro/parinti/dumitru-bacu-126297.html> și <https://www.agaton.ro/autor/474/dumitru-bacu>)

DUMITRU BACU

ACOLO ȘEZUM ȘI PLÂNSEM

„acolo șezum și plânsem...”
 lacătele de la porțile de bronz
 au scâncit semnele nașterii
 și gura păcătosului vru
 să cânte adevărul.
 buzele arse de minciună
 au arătat doar rana.

lacrimile au căzut pe jar
 umbrind în aburi coborârea iertării.
 acolo șezum și plânsem
 dar durerea din coastă a pângărit întoarcerea.
 în oglindă
 ochii erau boabe de sânge.

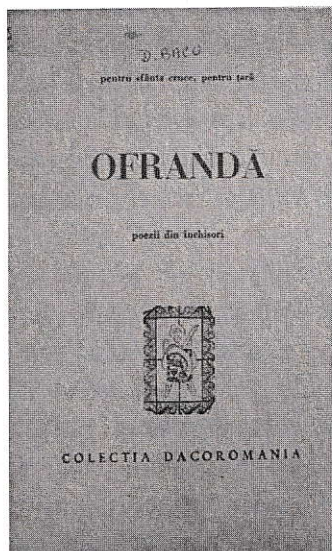
OFRANDĂ

Din rănilor și-nfrângerile noastre
Întindem punte noilor destine
O punte de mărgean peste dezastre
S-o urce pașii lumii care vine.

Cu orișicare rană care doare
Din orice răzvrătire mai adâncă
Am pus o za pe piepturi viitoare
Ș-o spadă grea în mâini ce nu sunt încă.

De-am plâns, din lacrima măiastră
Va crește-o mângâiere de mătase
Pe care mâine unii au s-o lase
Acelor frunți ce cresc din fruntea noastră.

Iar dacă-n noaptea smârcului și-a roatei
Închidem lanțuri inimă și rană,
Din dăruirea noastră subterană
Va crește pâinea pentru foamea gloatei.

INSCRIPTIE PE O ȚARĂ

Ce să cauți aicea unde
omul a înjunghiat mirarea...
Aicea vorba cade ca firul de prund
în apa cu luntîțe a bălții

Și cerul ce scund e!...

Ce să mângâi aicea unde
ochiul și-a întors irisul spre spate...
Aicea înserările nu se mai roagă,
diminețile nu mai așteaptă,

Și lacul e fără unde.

Ce să cauți aicea unde
 toate sunt așa cum nu sunt?
 Sau poate ai privire de ghicitoare
 și mână uscată de sfânt?

Aunci,
 O, numai atunci vină
 că până și durerile sunt cărunte.

(*Revista Scriitorilor Români*, nr. 4/ 1965)

D. BACU

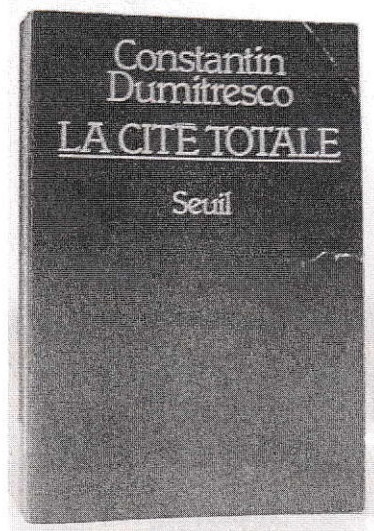
CONTANTIN DUMITRESCO: LA CITÉ TOTALE.

**NOTE ASUPRA UNEI CĂRȚI CARE TREBUIA SCRISĂ ÎNCĂ DEMULT
 (FRAGMENT)**

Ea vine ca un fel de sumă să evacueze total și definitiv întreaga mistificare, încheind parcă un ciclu, pecetluindu-l. Nu este vorba de o mărturie, deși Dumitrescu ar fi putut să ne dea una pentru că a fost martor „privilegiat”.

Nici un jurnal al ororilor, deși putea fi pentru că autorul a trecut prin multe. Nici un roman al realității trăite, pentru că realitatea de la noi este rebelă condeiului într-atât încât niciodată și nimeni nu va reuși să o fixeze pe hârtie în toată oroarea ei, în toată hidoșenia.

Dumitrescu ne dăruiește un eseu unic în felul lui. Deși se înscrie în ciclul ineputabil al denunțării acestei formidabile imposturi, Cartea are o calitate foarte rară, dacă nu unică: Dumitrescu încearcă și reușește în mod magistral să analizeze critic marxismul în totalitatea lui, așa cum a fost el gândit de la început și aplicat mai târziu, atât la Moscova, cât și în toate țările care au avut norocul să-i cadă sub

cnutul ideologic. Disecă și analizează dinăuntru. Nu însă ca un filozof care manipulează noțiuni abstracte, închis într-un turn de fildeș. Nici ca un fost marxist decepționat, care și-a schimbat cămașa în clipa în care a ajuns la impasul total.

Dumitrescu a trăit experiența pe piele proprie timp de treizeci de ani ca întreg neamul românesc. Și a reușit o performanță destul de rară. Acea de a fi intelectual și a rămâne întreg, a nu se lăsa învins, nici „totalizat”, cum puțini au fost. Experiența personală nu îngreunează cartea cu niciun fel de părtinire, de parcă întreaga lui suferință (pe care o presimt nemăsurabilă, ca și suferința tuturor acelor care am trecut prin același infern) nu l-a atins deloc, de parcă ar fi fost un spectator! Doar din când în când și parcă involuntar, de sub pana lui țâșnește un pamflet sarcastic, decapant, nimicitor, care-l așază alături de *Viitorul radios* al lui Zinoviev.

Detașat, calm, cu un rar sânge rece, cercetează sub microscop, disecă medical, analizează, compară ideea și actul și trage concluzii aidoma unui cercetător de laborator. Pas cu pas, se dezvăluie constatarea implacabilă a faptului că aceleași cauze sau aceleași idei produc aceleași fenomene, același efect, indiferent de conjunctură, de situația geografică, de nivel cultural, de circumstanțe.

Că din UTOPIA lui Marx nu putea naște altceva decât universul concentraționar, pustiitor, totalizant al doctrinei aplicate, univers care va duce în mod fatal la dezumanizarea și apoi la dispariția individului ca entitate unică, nemăsurabilă „statistic” și la topirea lui în anonimatul nivelator al colectivității.

(*Cuvântul Românesc*, nr. 49/ 1980)

DUMITRU BACU

BOCET

(În loc de necrolog la moartea lui Ioan Cușa)

Iată că dintr-odată rândul s-a scurtat.

IOAN nu a mai răspuns la chemarea prietenilor, la chemarea fraților.

Surd la întrebări,

Și-a închis pleoapele obosite și chinuite de dureri

și-a adunat visele, nenumăratele vise

în traista lui de veșnic cioban pe drumuri,

a închis liniștit ultima carte în care poate a căutat dezlegarea

întortocheatelor ghicitori ale vieții.

Și-a luat rămas bun doar prin zâmbetul așternut și împietrit pe buze, în clipa în care Îngerul morții l-a luat de mână să-l călăuzească pe tărâmul de dincolo.

IOAN a murit?

Desigur, dacă moartea înseamnă numai tăcerea surdă a țărânei din care suntem plămădiți.

Sigur dacă moartea înseamnă scaunul gol, rămas sub semnul de întrebare la întâlnirile care vor mai veni,

sigur dacă vocea lui puternică nu va mai învolbura bolta bisericii cântând „Osana întru Cei de sus”

sau „Tumbe, tumbe” la sărbători prietenești, atunci când răbufnea în el chemarea adâncă a datinilor din străbuni, din demult părăsita, niciodată uitată a lui Macedonie.

Păstor al cuvântului ales, al frumosului și al dragostei de libertate, în veșnică și necurmată căutare,

Și-a plimbat visele neîmplinite de-a lungul clandestinelor nopți bucureștene, a recilor barăci de pușcăriași sau de exilați,

de-a lungul frământatei, dar oarbe Europe, ani de-a rândul.

Și a poposit în cele din urmă pe malurile mai ospitaliere ale Senei, și-a ridicat cort vremelnic, a dat trup chemării de ziditor, clădind pentru el, dar și pentru mulți alții, stână pentru popas trecător, dar și unealtă pentru asigurarea pâinii cea de toate zilele, fără să uite că nu numai din pâine se trăiește, ci și din Duhul Sfânt.

Dar când o parte din visul lui a căpătat chip, necruțătoarea boală i-a măcinat trupul și i-a destrămat carnea.

Obosit trupește, dar împăcat cu toate, s-a culcat liniștit sub soarele cald al Mediteranei, într-un pământ uscat, dar prietenos, aidoma pământului satului de pe plaiurile Macedoniei unde a văzut lumina zilei sau ale misteriosului Cadrilater, în care și-a clădit tinerețea și și-a zămislit visele.

Dar pentru noi IOAN nu a murit.

El a plecat doar departe, acolo unde „nu este nici întristare, nici durere, nici suspin”, acolo unde nimicnicia și răutatea nu au trecut.

A plecat departe, dar foarte aproape, acolo unde odihnesc cohorte de prietenilor și străbunilor, lângă părinți, lângă bătrânul MITA, tatăl lui, căruia, în ciuda răutății celor fără de Dumnezeu, a reușit să-i sărute fruntea rece într-o noapte și pe ascuns, acolo, departe, în satul înecat în praful dobrogean al cărui miros îl purta lipit de suflet și de așteptări.

IOAN nu a murit

IOAN a plecat departe.

Plecarea lui însă a lăsat un gol imens. Printre noi, prietenii lui de pribegie și vis, dar și printre toți românii în mijlocul cărora locul lui a fost și va rămâne mereu un loc de frunte.

Durerea noastră este mare, este amară, este întunecată.

Pentru plecarea lui, dar și pentru acest gol imens care nu va putea fi lesne umplut. Căci dăruirea lui, capacitatea lui de dragoste, de jertfă, ajutorul răspândit cu dărnicie și dezinteres total vor face absența lui prezentă cu și mai mare intensitate.

Va plânge luna printre ramurile măslinului sădit în fața porții, printre ramurile cireșilor și chiparoșilor din grădină ...

Îl vor chema oile și miei, bocind plecarea lui pre limba lor din Macedonia, din Cadrilater, din Dobrogea lui Ferdinand, din Provincia Mediteraneană, iar el le va răspunde cu voce neauzită și le va mângâia lâna moale cu mâna eliberată de povara țărnei.

Iar armăsarul văduvit se va mira și va necheza întrebător simțindu-i mâna rece pe coamă, prezența pe crupă, dar șaua goală de trup.